

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název: Konstrukce s imaginárními elementy v projektivní geometrii

Autor: Jakub Řada

SHRNUTÍ OBSAHU PRÁCE

Práce se zabývá syntetickými konstrukcemi v rovinné projektivní geometrii s využitím imaginárních elementů. Jedná se o výklad konstrukcí, které jsou součástí učebnice V. Hlavatý, Projektivní geometrie I.

CELKOVÉ HODNOCENÍ PRÁCE

Téma práce. Téma práce navazuje na kurz Projektivní geometrie a náročnost je nad úrovní tohoto kurzu. Zpracování v plné míře odpovídá zadání.

Vlastní příspěvek. Autor z učebnice cíleně vybírá konstrukce s imaginárními elementy a podává tak systematický přehled. Konstrukce jsou vyloženy důsledně a srozumitelně jak pro obecné, tak pro konkrétní zadání. Konstrukce jsou hezky vypracovány v GeoGebře a zobrazeny jak v textové podobě práce, tak i v interaktivní online verzi.

Matematická úroveň. Matematická úroveň práce je vysoká. Autor pracuje s imaginárními prvky v abstraktní formě a používá je k syntetické konstrukci reálných objektů. Základní pojmy a konstrukce jsou shrnuty v úvodní kapitole. Velké úsilí autor vkládá do toho, aby každý krok konstrukcí byl pořádně zdůvodněn, věty jsou podány s důkazy a text je velmi přehledný. Pár drobných připomínek je vyjmenovaných níže. Připomínky 1 a 2 zahrnují nepřesnou definici pojmu. Další body se obvykle věnují chybám ve značení nebo menším nepozornostem.

Práce se zdroji. Práce používá v podstatě jenom jednu učebnici. To je však stanoveno zadáním a neshledávám v tom zásadní problém. Ocenil bych snad jen přímější odkazy na konkrétní konstrukce a věty.

Formální úprava. Práce je hezky vysázená v LaTeXu, formálně je na velmi dobré úrovni jak po textové, tak po grafické stránce.

PŘIPOMÍNKY A OTÁZKY

1. Str. 5, 6, Definice 3 + Obrázek 1.1 – není zcela jasné o jaké soustavě se jedná – o projektivní soustavě s reálnými elementy, nebo i imaginárními, ani co se stane když se např. uspořádání na obrázku vlevo změní na C', A', B' . Vhodnější je použít obrázek s reálnými samodružnými elementy, nebo charakteristiku, podobně jako v důkazu Věty 1.
2. Str. 27, úvod, předposlední věta – „Je-li zadaný společný bod sečny a kuželosečky imaginární, sečna je imaginární.“ Pojem sečna není použit správně. Přímkou, která protne kuželosečku v imaginárních bodech se nazývá nesečna. Nesečna nemusí být imaginární.
3. Str. 7, Definice 4 – 2. věta nedává smysl – „Průsečíky kružnic, $\dots$, se protnou $\dots$ “
4. Str. 11, Obrázek 1.6 – konstrukce je správně, průsečíky $1 \cap 2$ a $3 \cap 4$ však z obrázku v daném rozlišení vypadají jako by ležely na kuželosečce

5. Str. 13, Úloha 6, 2. bod a stejně str. 14, 2. bod – musí být $P \notin p$, 3. bod – A, C a C , v celém postupu chybí zadefinování přímek a, b, c, d , přičemž přímka d se nepoužije
6. Str. 17 – věta „Zadanou projektivitu je třeba promítnout do dvou projektivních soustav, v které nalezneme samodružné prvky.“ nedává smysl
7. Str. 18, uprostřed – chybí mezera „Z toho plyne, že“
8. Str. 20 – v Konstrukci 3 nutno volit $P_1, P_2 \notin k$
9. Str. 24, odst. 4., 2. bod – „střed tohoto promítání je S'_2 “, pracuje se s vícero projekcemi, bylo by vhodné napsat spíše „střed posledního promítání“. Obecněji, projekce by bylo vhodnější označovat i s jejich středy (když je známe), ne jako rovnost dvojpoměrů. Chybí mi odůvodnění toho, proč je možné použít vždy např. uvedené projekce (stačí např. doplnit, že se použije čtyřroh A_1, A'_1, S'_2, S_2).
10. Str. 27, spodní odstavec – místo čtyřstran kuželosečce opsaný, by mělo být čtyřroh vepsaný. Dále 2. ř. zdola – „Průsečík $q_1 \cap p$ je“ místo „Na průsečíku $q_1 \cap p$ musí nutně ležet“. Přímka y je použita v konstrukci bez toho aby byla předem definována.
11. Str. 30, Konstrukce 8, zadání – komplexně sdružených „tečen“, má být „přímek“
12. Str. 37, Věta 4, v obrázku by měla být spojnice $\overleftrightarrow{IS}$, poslední věta má končit „diagonálním trojúhelníkem PQR “, jelikož S není pólou $\overleftrightarrow{PR}$
13. Str. 44, odstavec pod obrázkem – harmonická čtveřice $12Aa$ jsou 3 přímky a bod. To samé str. 46, Konstrukce 20, body 1, 3, 4, str. 48, bod 1
14. Str. 47, Konstrukce 21 – chybí popisek k obrázku. V obrázku – přímky p, r nejsou poláry pólů P, R vzhledem k zobrazené parabole.

ZÁVĚR

Práci **doporučuji uznat** jako bakalářskou práci.

Práci je možné a doporučuji dále rozšířit na diplomovou práci, vhodným zdrojem může být učebnice J. L. S. Hatton, *The Theory of the Imaginary in Geometry*, Cambridge University Press, 1920. Rovněž práci doporučuji zařadit do soutěže SVOČ.

Michal Zamboj
 Matematický ústav, MFF UK
 31. 8. 2017